

році). В середньому за 5 років найвищий вміст білка отримали у сортів 'Голозерный 1' (15,08 %), 'Степовик' (13,93 %), 'Донецький 14' (13,79 %), 'Novosadskiy 294' (13,64 %), 'Партнер' (13,52 %) 'Buck' (13,35 %), 'Доказ' (13,31 %), Ілек 9 (13,26 %). Сорти порівнювали із стандартом – сортом 'Взірець' (12,45 %). Найнижчий вміст білка спостерігався у сортів 'Kangoo' (11,99 %), 'Mauritia' (11,97 %).

Найменше вміст білка в період досліджених років змінювався у сортів 'Партнер' (коефіцієнт варіації V – 4,69 %), Голозерный 1' (5,42 %), 'Kangoo' (6,62 %), 'Взірець' (6,69 %).

Крохмаль є головним енергетичним компонентом в зерні злакових культур, який легко засвоюється організмом людей і тварин. В наших дослідженнях вміст крохмалю коливався від 57,05 % ('Авгур'), до 60,04 % ('Mauritia'). У більшості сортів вміст крохмалю був в межах 58 % і значно в меншому ступені залежав від погодних умов.

Таким чином, в результаті досліджень виділено як вихідний матеріал для селекції сорти з високим вмістом білка та крохмалю.

УДК 633.16:631.527

Солонечний П.М.*, Солонечна О.В., Важеніна О.Є.

Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН, Україна

e-mail: pashabarley86@gmail.com

ОЦІНКА СОРТІВ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ЗА ПРОДУКТИВНІСТЮ ТА ЕЛЕМЕНТАМИ СТРУКТУРИ

Ячмінь (*Hordeum vulgare* L.) є однією з найважливіших культур України та світу, оскільки використовується в якості незамінної сировини в пивоварній, харчовій промисловості, кормовиробництві, а також успішно культивується в широкому діапазоні кліматичних умов. Основним завданням селекційної роботи є одержання високого врожаю, який у свою чергу залежить від генетичного потенціалу сорту, умов вирощування та поєднання цих двох чинників. Згідно з більшістю моделей, що описують глобальні зміни клімату, збільшення температури повітря викликати метеорологічні аномалії, які в свою чергу значно знижуватимуть урожайність. Абіотичний стрес знижуватиме врожайність зерна ячменю через негативний вплив на формування компонентів врожаю на різних етапах розвитку рослини. Одним з найефективніших, дешевих та екологічно безпечних заходів, що знижують шкідливий вплив біотичних та абіотичних стресів, є селекційно-генетичне поліпшення сортів.

Метою дослідження було оцінити 27 сортів ячменю ярого за продуктивністю рослини, елементами структури та виділити найбільш цінний вихідний матеріал для селекції.

Дослідження проведено в 2017–2018 рр. в лабораторії селекції та генетики ячменю Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН. Вихід-

ним матеріалом були 27 сортів ячменю ярого селекції різних установ України. Гідротермічні умови років досліджень істотно різнилися, що сприяло всебічній оцінці досліджуваних сортів.

Дисперсійний аналіз підтвердив достовірність різниці між роками досліджень та сортами за всіма ознаками.

Продуктивна кущистість. У формуванні врожайності зерна ячменю ярого важливе значення має продуктивна кущистість, яка при зріженості посівів може збільшити густоту продуктивного стеблостою. У наших дослідженнях високий рівень продуктивного кушіння мали сорти 'Авгур' (2,4 шт.), 'Аграрій' (2,4 шт.), 'Бальзам' (2,4 шт.), 'Салют' (2,4 шт.), 'Аверс' (2,4 шт.), 'Взірець' (2,5 шт.) та 'Інклюзив' (2,6 шт.).

Кількість зерен з колосу. Відразу ж після переходу рослин від вегетативного розвитку до генеративного починається поступова реалізація біопотенціалу важливого елемента врожайності – кількість зерен у колосі, від якого залежить майбутній урожай. Великою кількістю зерен з колосу характеризувалися сорти 'Авгур' (22,4 шт.) та 'Крок' (22,8 шт.).

Маса зерна з основного колоса. Продуктивність колоса є комплексною ознакою, яка залежить від кількості зерен в колосі та маси 1000 зерен. Високою продуктивністю колоса в роки досліджень характеризувалися сорти 'Сотник' (1,30 г), 'Святомихайлівський' (1,29 г), 'Дорідний' (1,33 г) та 'Крок' (1,45 г).

Продуктивність. Продуктивність, або маса зерна з рослини, є складною ознакою, рівень якої залежить від її елементів – продуктивної кущистості, кількості зерен в колосі та маси 1000 зерен. Значно переважали середнє значення дослідів за цією ознакою сорти 'Авгур' (2,58 г), 'Інклюзив' (2,63 г), 'Салют' (2,55 г), 'Бальзам' (2,46 г), 'Крок' (2,79 г) та 'Сотник' (2,47 г).

Таким чином, за результатами дослідження виділено сорти з високим рівнем прояву окремих кількісних ознак, які є цінним вихідним матеріалом для селекції ячменю ярого.

УДК 633.12:631.524.5

Тригуб О.В.

Устимівська дослідна станція рослинництва Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва
НААН, Україна

e-mail: trygub_oleg@ukr.net

АГРОБІОЛОГІЧНИЙ ПІДБІР СОРТІВ ГРЕЧКИ ЗА ПРОДУКТИВНИМИ ОЗНАКАМИ

Гречка є однією з найбільш затребуваних круп'яних культур в Україні, чому в першу чергу сприяють її непересічні властивості як збалансованого за білково-вітамінним комплексом продукту харчування з відмінними смаковими якостями. Значний попит на гречану продук-